

Porteføljestyret for demokrati, styring og fornyelse

Referat	Møte 4/20
Dato	8. desember 2020, kl. 09:00 – 17:00
Sted	Virtuelt møte

Til stede:

Eva Falleth (ledet møtet)
Jørn Rangnes
Moa Bjørnson
Matz Dahlberg
Dag Arne Christensen
Mark Rhinard
Gunnar O. Hæreid
Olav Lysne
Lise Hellebø Rykkja
Anne Cathrin Østebø

Forfall: Eli Skogerbø (styreleder)

Observatører: Erik Storm, Finansdepartementet, Espen Koksvik, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, May-Kristin Ensrud, Justis- og beredskapsdepartementet

Til stede fra Forskningsrådet:

Vidar Sørhus, Berit Berg Tjørhom, Marte-Eline Stryken, Anne Winsnes Rødland, Janike Harsheim, Helge Rynning, Nina Therese Maubach (sak 40), Jesper W. Simonsen (sak 46) og Jørgen Aas (sak 43).

Sak PSDEMOKRAT 34/20 Godkjenning av saklisten

Vedtak: Saklisten godkjennes.

Sak PSDEMOKRAT 35/20 Spørsmål om habilitet

I forkant av møtet hadde porteføljestyrets medlemmer blitt bedt om å melde inn mulig inhabilitet for konkrete søknader under sakene som gjaldt søknadsbehandling. Ingen ytterligere tilfeller av inhabilitet ble meldt inn på møtet.

Vedtak:

- Lise H. Rykkja er inhabil på søknad 315624, 315194, 314845, 314740 og 314578, og vil ikke delta i behandlingen av disse i sak 39/20.
- Dag A. Christensen er inhabil på søknad 314845, 314578, 315435 og 316156, og vil ikke delta i behandlingen av disse i sak 39/20.
- Eli Skogerbø er inhabil på søknad 316376, 316156, 315435 og 315369, og vil ikke delta i behandlingen av disse i sak 39/20.
- Mark Rhinard er inhabil på søknadene 314740, 314845, 314976 og 315194, og vil ikke delta i behandlingen av disse i sak 39/20.
- Dag A. Christensen er inhabil på søknad 316068 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 40/20.
- Moa Bjørnson er inhabil på søknad 316301 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak

- 40/20.
- *Matz Dahlberg er inhabil på søknad 314575 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 40/20.*
  - *Dag A. Christensen er inhabil på søknad 320778 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 41/20.*
  - *Anne C. Østebø er inhabil på søknad 320778 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 41/20.*
  - *Lise H. Rykkja er inhabil på søknad 318705 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 42/20.*
  - *Dag A. Christensen er inhabil på søknad 318705 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 42/20.*
  - *Eli Skogerbø er inhabil på søknad 318705 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 42/20.*
  - *Mark Rhinard er inhabil på søknad 318705 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 42/20.*
  - *Gunnar O. Hæreid er inhabil på søknad 318705 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 42/20.*
  - *Lise H. Rykkja er inhabil på søknad 321002 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 43/20.*
  - *Dag A. Christensen er inhabil på søknad 321002 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 43/20.*
  - *Anne C. Østebø er inhabil på søknad 321104 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 43/20.*
  - *Moa Björnson er inhabil på søknad 321110 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 43/20.*
  - *Dag A. Christensen er inhabil på søknad 320719 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 44/20.*
  - *Anne C. Østebø er inhabil på søknad 320719 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 44/20.*
  - *Mark Rhinard er inhabil på søknad 320719 og vil ikke delta i behandlingen av denne i sak 44/20.*
  - *Gunnar O. Hæreid er inhabil på søknad 320837 og 320781, og vil ikke delta i behandlingen av disse i sak 44/20.*

Det er ikke meldt om inhabilitet i noen av de andre sakene.

Sak PSDEMOKRAT 36/20   Referat fra styremøte 3/20, 17. september 2020

Vedtak: *Referatet tas til etterretning.*

Sak PSDEMOKRAT 37/20   Muntlige orienteringssaker

Denne saken ble tatt etter sak 46. Administrasjonen informerte kort om følgende:

1. Koronasituasjonen – informasjon om status, tiltak og prosjektoppfølgning:
  - Hasteutlysninger og tiltakspakker
  - Tiltak for forsknings- og innovasjonssystemet
  - Konsekvenser for Forskningsrådets arbeid

- Erfaringer fra sektoren
2. Utlysningssplaner for 2021:
- Forskerprosjekt (frist 10. februar)
- 85 millioner til en felles utlysning for samfunnssikkerhet og for demokrati, styring og forvaltning.
  - 60 millioner til forskning på den økonomiske håndteringen av koronakrisen. Dette er øremerkede midler fra Finansdepartementet. Skal gå til analyser av den økonomiske håndteringen av koronakrisen i Norge, inkludert beslutningsgrunnlag i realtid og effektene av tiltakene som ble iverksatt, og til sammenligning av koronakrisen i Norge og de økonomiske tiltakene som ble iverksatt med tidligere kriser, som finanskrisen i 2008/09 og oljeprisfallet i 2015/16.
- Kompetanse- og samarbeidsprosjekt (frist 17. februar)
- 24 millioner til forskning om innovasjon i kommunesektoren.
  - 25 millioner til planforskning.
- Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor og førkommersielle anskaffelser (frist 15. september)
- Det ligger et varsel om utlysning ute.
- Løpende utlysning av støtte til forprosjekter til førkommersielle anskaffelser.
3. Revisjon av porteføljeplanen:
- Det var besluttet allerede under utarbeidelsen av første versjon av porteføljeplanene at de skulle revideres relativt raskt. Revideringsprosessen for porteføljeplanen vil nå starte våren 2021, med sikte på endelig godkjenning i Styret våren 2022. Administrasjonen kommer tilbake med et opplegg for revideringen, og tar da gjerne innspill fra porteføljestyret om hvordan arbeidet bør foregå.

Vedtak: Ingen vedtak i saken.

Sak PSDEMOKRAT 38/20   Søknadsbehandling og en bloc-vedtak

Vedtak er fattet.

Sak PSDEMOKRAT 39/20   Søknadsbehandling Forskerprosjekt samfunnssikkerhet

Vedtak er fattet.

Sak PSDEMOKRAT 40/20   Søknadsbehandling Forskerprosjekt makroøkonomiske utfordringer

Vedtak er fattet.

Sak PSDEMOKRAT 41/20   Søknadsbehandling Samarbeidsprosjekt planforskning

Vedtak er fattet.

Sak PSDEMOKRAT 42/20   Søknadsbehandling Samarbeidsprosjekt kommune- og regionreformer

Vedtak er fattet.

Sak PSDEMOKRAT 43/20   Søknadsbehandling Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor (kommune/by)

Vedtak er fattet.

Sak PSDEMOKRAT 44/20   Søknadsbehandling Samarbeidsprosjekt samfunnssikkerhet og digitalisering

Vedtak er fattet.

Sak PSDEMOKRAT 45/20   Søknadsbehandling Samarbeidsprosjekt innovasjon i kommunesektoren

Vedtak er fattet.

Sak PSDEMOKRAT 46/20   Rammer for Forskningsrådets innspill til revidert langtidsplan

Administrasjonen innledet om prosess og status for revidering av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (LTP). Den skal revideres foran neste planperiode 2023 - 2032. Revidert LTP er planlagt lagt fram for Stortinget samtidig med forslaget til statsbudsjett for 2023, dvs. at forslag til plan legges fram i oktober 2022. Kunnskapsdepartementet har bedt Forskningsrådet om å levere innspill til planen høsten 2021. Forskningsrådets oppdrag er i stor grad knyttet opp mot å realisere prioriteringene i LTP, og innholdet i planen vil derfor være medbestemmende for hva Forskningsrådet skal vektlegge i planperioden. Arbeidet med Forskningsrådets innspill er påbegynt og vil pågå til ferdig innspill vedtas av Styret i oktober 2021.

Med bakgrunn i et notat om overordnede trender, trender innenfor forskning og innovasjon, systemperspektiver, målgrupper, prioriteringsutfordringer og mulige alternativer til hovedstruktur for innspillet, ble porteføljestyret invitert til en første diskusjon av rammene for innspillet og hva det bør vektlegge.

Porteføljestyrenes synspunkter vil bli lagt fram Styret som ledd i det videre arbeidet. Både synspunktene fra porteføljestyrene og Styret vil bli lagt til grunn for det videre arbeidet med innspillet. Det første helhetlige forslaget til innspill er planlagt fremlagt for Forskningsrådets styre i april.

Porteføljestyret takket for en fyldig redegjørelse og satte pris på å bli inkludert såpass tidlig i innspillsprosessen.

Noen hovedpunkter fra diskusjonen i porteføljestyret:

- Viktig at samfunnsfaglige og humanistiske perspektiver integreres.
- Vekt på samfunnskontrakten mellom academia og samfunnet. For å sikre høy tillit til kompetanse, må kommunikasjonen være god. Utdanningsinstitusjonene kan være en god kommunikasjonskanal. Også viktig at forskningen er relevant for samfunn og arbeidsliv.
- Offentlig sektors roller bør synliggjøres bedre i innspillet. Offentlig sektor er stor, og viktig for regionalpolitikk.
- Det er viktig å få offentlig sektor-aktører bedre med i forskning og innovasjon. Også viktig se på rammebetingelsene for offentlig og privat sektor.
- Med fokus på framtidige generasjoner og Norge som utgangspunkt: hvilket utdanningsnivå og innovasjonsnivå ønsker vi oss? Vi ser en polarisering av samfunnet og et større gap mellom elite og dem som faller utenfor. Viktige stikkord: sosioøkonomiske og geografiske forskjeller, integrering og migrasjon, sårbare barn og unge, eldre befolkning. I forlengelsen av dette er det relevante spørsmål knyttet til skattegrunnlag og inntekter: Rammene for offentlig sektor (skatt, inntektsgrunnlag), og hvem som har tjent og hvem som har tapt på globalisering. Den tradisjonelle middelklassen i Europa og USA har stagnert økonomisk, og det ser en konsekvensene av i form av misnøye og utfordringer. Det er en viktig for offentlig sektor framover – inntektene blir ikke større, men det gjør utfordringene.

- Ser en endring eller forskyvning knyttet til demokrati, tillit og verdier og forhold vi tar for gitt. I vår del av verden har vi tradisjonelt stor tillit til myndigheter og mindre tillit til foretak, mens i USA, for eksempel, har de mer tillit til foretak og mindre til myndigheter – er dette bildet i endring? Er disse forskjellene i ferd med å minskes?
- Hvordan sikre at tillitssamfunnet vårt bevares? Utdanningssystemet vårt kan kanskje være et sentralt dannelsesprosjekt i denne sammenheng.
- En utfordring for demokrati og offentlig debatt, er at kunnskap og meninger ofte gis samme status. Det er en utfordring for kunnskapsprodusenter og kunnskapsproduksjon som bør adresseres. Dette kan ses i sammenheng med informasjonssamfunnet og sosiale medier.
- Det er en bekymring for at Europa marginaliseres. Europa som kunnskapsleverandør forventes å få sterkere konkurranse, også fra mindre demokratiske stater.
- Ny trend med vekst av oppstartselskaper, hvordan henger dette sammen, og hvordan klarer oppstartsmiljøene seg opp mot de store tunge aktørene og driverne? Det er juridiske problemstillinger knyttet til oppstarts- og innovasjonsprosesser, viktig at ikke prosesser stopper opp pga. usikkerhet rundt det juridiske.
- Bærekraft og bærekraftmålene bør tydelig fram.
- Hva mistes i en mer og mer konkurransepreget verden? Hva skjer med kunnskapsutviklingen?
- Nordområder og sikkerhetspolitikk kunne fått større plass.
- LTPen identifiserer store megatrender og strukturerer forskning ut fra disse. Synes det er god analyse av megatrender, men interaksjoner og forholdet mellom dem er lite tydeliggjort. Det er viktig å se hvordan megatrendene påvirker hverandre og sikre tverrfaglig forskning på slike problemstillinger. For eksempel er digitalisering og teknologikonvergens sterkt knyttet til sikkerhetspolitiske utfordringer. Noen stikkord: samfunnssikkerhet, sårbarhet, geopolitikk, Brexit, forholdet til Kina som en stadig sterkere aktør, digitalisering og næringslivet, personvern og smitte.

Vedtak: *Porteføljestyrets synspunkter legges fram for Forskningsrådets styre som del av prosessen med innspillet til langtidsplan.*

Sak PSDEMOKRAT 47/20   Eventuelt

I løpet av møtet ba porteføljestyret administrasjonen forberede en sak om kommunikasjonsarbeid og ekstern mobilisering til ulike utlysninger. I forlengelsen av dette ønsket porteføljestyret å diskutere handlingsrommet til porteføljestyret og hvordan de kan utnytte dette best mulig. I forbindelse med behandlingen av kommende investeringsplan er det også ønske om å diskutere bruk av ulike søknadstyper og budsjetttrammene for disse.

Vedtak: *Ingen vedtakssaker under eventuelt.*

Sak PSDEMOKRAT 48/20   Godkjenning av vedtaksprotokoll

Porteføljestyret godkjente vedtaksprotokollen ved møtets slutt.

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*